

A személy- és vagyonőrrel kapcsolatos szakmai elvárások

A szakmai elvárások, az adott személy- és vagyonvédelmi területnek megfelelően igen sokfélék lehetnek.

A személy- és vagyonvédelmi tevékenység sokak szemében igen egyszerű tevékenységnek tűnik.

Az itt dolgozók csak szemlélődnek, kevés érdemleges munkát végeznek. Természetesen ez csak a felületes és személy- és vagyonvédelmi tevékenységről igen keveset tudó személyekben merül fel.

A munkavégzés bizonyítottan nagy körültekintést, folyamatos koncentrációt igényel, mely sok

esetben jelentős fizikai, és pszichikai megterheléssel jár. A legnagyobb nehézsége a munkavégzésnek, hogy az itt dolgozóknak állandóan készenlétben kell állniuk a biztonságot sértő cselekmények elhárítására, illetve a szükséges intézkedés megtételére. Általában nem lehet előre megjósolni, hogy mikor következnek be az ilyen jellegű események.

Az események ugyankor a legtöbb esetben gyorsan és látszólag minden előzmény nélkül következnek be. Ilyenkor csak a jól felkészült és idegileg stabil állapotú személy tud megfelelően reagálni.

A személy- és vagyonőrnek a szolgálat ellátása során meghatározott személyi és fizikai tulajdonságokkal kell rendelkeznie:

Személyi jellegű elvárások:
◆ A személy- és vagyonőrnek megfelelő felkészültséggel kell rendelkeznie. Ismernie kell a „szakma” általános elveit és szabályait, valamint az adott és a konkrét munkaterületet érintő körülményeket és feladatokat.
◆ Szolgálat ellátására alkalmas állapotban kell megjelenie. A szolgálatba lépéskor kipihentnek kell lennie, nem állhat szeszital, kábító- vagy bódítószerek hatása alatt, mentesnek kell lennie minden olyan betegségtől, amely gátolja a szolgálatellátásban (pl. szédülést, ájulást, okozó szer, stb.).
◆ Fontos követelmény a megbízhatóság , a fegyelmezetttség , ami kapott utasítások, illetve az előírások következetes, maradéktalan végrehajtását jelenti.
◆ következményei sok esetben beláthatatlanok. (pl. személyek halhatnak meg, vagy súlyos sérülést szenvedhetnek, súlyos anyagi hátrány jelentkezik, stb.)
◆ A szolgálat ellátásakor állandó éberségben és megfelelő koncentrációban kell lenni. Ezt több órán keresztül igen nehéz megvalósítani, könnyen felléphet fizikai vagy pszichikai fáradtság. A váltásokat ennek megfelelően kell szervezni.
◆ Minden látszólag jelentéktelen körülményre oda kell figyelni. A legfőbb szempont a szokatlan, nem az adott helyzetbe illő körülmény, esemény felismerése.
◆ Ki kell iktatni a munkavégzésből a rutint, a megszokottságot .

◆ A személy- és vagyonőrnek a munkavégzés során határozottnak, magabiztosnak kell lennie, de ez nem agresszív magatartást jelent.
◆ A munkavégzést ugyanakkor megfelelő kulturáltság, udvariasság és segítőkészség kell, hogy jellemezze.
◆ Magas szintű erkölcsi érzék.
◆ Jó pszichológiai tűrőképesség.
◆ Kollegialitás a munkatársakkal szemben. Ez a terület legtöbb esetben csoportmunkán belül történik. Amikor a munkatársak élete és biztonsága másoktól is nagy részben függhet, akkor azt a szempontot előtérbe kell helyezni.
◆ Stb.

Speciális követelmények:

- ◆ Lőfegyver, vagy gáz-riasztó fegyver kezelői vizsga,
- ◆ magas szintű lőfegyverkezelés,
- ◆ fokozott egészségügyi és pszichológiai alkalmasság,
- ◆ nyelvismeret,
- ◆ gépjárművezetői (speciális járművezetői engedély) vizsga,
- ◆ magas szintű kommunikációs készség,
- ◆ magas szintű harcművészeti ismeretek, stb.

Szakmai felkészültség főbb szempontjai:

- ◆ Szakmai ismeretek (pl. elméleti, technikai, gyakorlati ismeretek, önvédelmi, harcművészeti ismeretek, stb.) megfelelő szintű tudása és gyakorlatban történő alkalmazása.
- ◆ Ismeretek az adott területről.
- ◆ Biztonsági berendezések, eszközök kezelése.
- ◆ Stb.

A különböző jellemzők (belső tulajdonságok, fizikai alkalmasság, szakmai felkészültség, tudás) figyelembe vételénél az egyik legfontosabb szempont az **adott feladatra alkalmasság** kell, hogy legyen. Ugyanakkor a felsoroltakon kívül még számtalan fontos szempont szóba kerülhet. (Pl. családi, baráti kapcsolatok jellege, bizonyos rossz szokások megléte, mint pl. a túlzott hiszékenység, de komoly problémák okozója lehet a szerencsejátékok túlzott szeretete is.)

Személy- és vagyonőri munkára való alkalmasság

Amennyiben elfogadjuk azt, hogy vannak tipikus női és férfi szakmák a társadalmi munkamegosztásban, a közösség, illetve az egyes személyek, valamint a vagyontárgyak védelmére, őrzésére a férfiak vállalkoztak. Amikor a védelem munkakörökbe szerveződött, akkor alakultak ki a különböző szakmák: a katonaság, a rendőrség, a testőrség, stb. Ennek igen egyszerű a magyarázata. Az

itt dolgozóknak olyan szakmai, testi-lelki képességekkel kell rendelkezniük, amelyek a "klasszikus" férfias tulajdonságoknak felelnek meg. Le kell szögezni azonban, hogy ez nem azt jelenti, hogy nők nem tudnák ezt a feladatot megfelelő szinten ellátni. Egyes esetekben szinte kizárólag a nők azok, akik az adott feladatot megfelelően el tudják látni. (Pl. női testőrök.)

Főbb fizikai tulajdonságok:

- ◆ A személy- és vagyonőrnek **egészségesnek kell lennie**. Egyes betegségek, vagy született rendellenességek akadályozhatják a munkavégzést. (Pl. végtagok hiánya, idegbetegség, stb.).
- ◆ Megfelelő testalkat. Ezt általában a feladat függvényében kell figyelembe venni. Egy diszpécserközpontban megint más a követelmény, mint egy pénztintézet bejáratát őrző személy vonatkozásában.
- ◆ Szükséges erőnlét megléte. A szolgálatellátáshoz szükséges állóképesség önmagában megfelelő erőnlétet követel meg. Egy bűncselekmény tettesének az elfogásánál azonban, már komolyabb erőnlét szükséges.

A személy- és vagyonőr viselkedése

Elengedhetetlen, hogy a személy- és vagyonőr harmonikus, kiegyensúlyozott viselkedést tanúsítson. Ennek alapja pedig az egészséges önbizalom és az azonosulás a személy- és vagyonőri szakmával.

A személy- és vagyonőr hármass identitása

Az identitás azonosságot jelent. A személy- és vagyonőr legfontosabb tulajdonságát a viselkedés stabilitása és megbízhatósága jelenti, melyet az úgynevezett hármass identitás egysége határoz meg.

A hármass identitás:

- ◆ az önidentitás a saját belső (lelki) és külső tulajdonságok ismeretét és elfogadását, a saját értékek és meggyőződések vállalását jelenti, mely együtt jár a képességek magabiztos használatával és az önbecsüléssel,
- ◆ a szakmai identitás és a megbízói identitás. Ez a személy- és vagyonőr viszonya a saját munkájához és a munkáltatójához. Ez jelenti még a szakmai célokkal való azonosulást, a

feladatok magabiztos és értő vállalását, valamint a megbízó iránti elkötelezettséget. Ezek igen fontosak a munkavégzés jellege miatt (pl. titoktartás),

- ◆ a nemzeti, társadalmi identitás. Ez egy tágabb összefüggés, mely pl. személyes példamutatásként jelentkezik külföldi környezetben. Itt mindenki ad hazájáról is egy képet.

Lelki készenlét a szolgálatra

A személy- és vagyonőr munkájának a legnagyobb nehézsége az, hogy munkája során az észlelés, figyelem, a gyors döntések váltakozása, vagy a düh, harag, félelem, szorongás és az agresszió többnyire negatív lelki jelenségek. Ezek fokozott igénybevétellel járnak.

A személy- és vagyonőrnek ezért egyrészt egészségesnek, jó fizikummal rendelkezőnek kell lennie, másrészt szükségessé teszi az önismeretet, az érzékszervek és a test tudatos figyelését.

Tudnunk kell, pl. mikor jelzi a test a fáradtságot, a kimerültséget. Végezetül fontos, hogy a szervezet kipihentsége, a szervezetet károsító, úgynevezett élvezeti szerek cigaretta, alkohol, stb. mellőzése.

A lelki állapotunkat, készenléti állapotunkat még igen sok körülmény befolyásolhatja. (mint pl. a magánélet, a társas kapcsolatok okozta hangulatok). Ezekre oda kell figyelni, mert pl. a felfokozott érzelmi szint jelentősen akadályozhatja a feladatvégzést.

Hasznos dolog, ha egy-egy akciót, eseményt később elemzünk és a tanulságokat átgondoljuk. Legkönnyebben saját magunk tapasztalatából tanulhatunk.

Tartós negatív hatások agressziós viselkedést, fáradtságot és ezzel egyidőben teljesítményromlást, sőt betegséget is okoznak.

Taktikák egyes érzelmek kezelésére:

Félelem, szorongásoldás megszüntetése:

- ◆ a félelem, szorongás okának megkeresése tisztázása, konkretizálása,
- ◆ az ok várható legsúlyosabb következményének a meghatározása,
- ◆ változatok kidolgozása a bekövetkező legrosszabbnak az elkerülésére vagy a kisebbítésére.
- ◆ a vélhető veszélyek elé menni (időrovidítés),
- ◆ a szorongás vélt vagy valós tárgyát elkerülni,
- ◆ pozitív érzelmi gyakorlatokat végezni. (Pl. korábbi örömhelyzeteket gondolatban átélni.)

Figyelemélnkítés:

- ◆ a vérkeringést javító mozgások (járás, nyújtó jellegű gyakorlatok, apró mozgások) végzése,
- ◆ a statikus testhelyzet (ülés, állás) megszüntetése,
- ◆ a megfigyelési pontok váltott sorrendű áttekintése,
- ◆ az addigi megfigyelési szempontokhoz újabb megfigyelési szempontok csatolása, mely nem járhat az eredeti feladat mellőzésével.

A saját indulat, harag kezelése:

- az önuralom, önvezérlés visszaszerzése testi lazító, tónust csökkentő technikákkal,
- ◆ az izgalom levezetése, mozgással, figyelemelterelő "pótcselekvésekkel",
  - ◆ a harag okának tisztázása,
  - ◆ a konfliktus megoldása vagy időbeli eltolása.

A saját indulat önkezelése az egyik legnehezebb önszabályozási módszer, mert pl. a személy- és vagyonőrnek ezt általában

minden külső segítség nélkül kell tudni megoldania lehetőleg anélkül, hogy haragját bárki észrevegye.